

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 26.11.1997
COM(97) 642 def.

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE

AAN DE RAAD, AAN HET EUROPEES PARLEMENT,
AAN HET ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITE
EN AAN HET COMITE VAN DE REGIO'S

over

**HET SPECIALE STEUNPROGRAMMA VOOR VREDE EN VERZOENING IN
NOORD-IERLAND EN DE AANGRENZENDE GRAAFSCHAPPEN VAN
IERLAND (1995-1999)**

1. INLEIDING

1.1 Motief voor deze mededeling

In brede kring werd met instemming gereageerd op het in 1995 door de Europese Unie genomen besluit om het op gang komende vredesproces in Noord-Ierland te ondersteunen via het speciale steunprogramma voor vrede en verzoening in Noord-Ierland en de aangrenzende graafschappen van Ierland. Er werden financiële middelen beschikbaar gesteld voor de eerste drie jaren van de vijfjarige looptijd van dit programma. Verdere financiering werd afhankelijk gesteld van een onderzoek op basis van een verslag van de Commissie. Dit verslag is opgenomen in deze mededeling. Het vormt de onderbouwing voor het in het voorontwerp van begroting voor 1998 opgenomen voorstel van de Commissie een verder bedrag van 100 miljoen ecu voor dit programma uit te trekken en voor het voornemen van de Commissie om voor 1999 een verdere toewijzing voor te stellen.

1.2 Voorgeschiedenis van het programma

In het najaar van 1994, kort na de beëindiging van het geweld in Noord-Ierland, werd bij de Commissie een speciale task force opgericht om in het licht van een veelbelovende nieuwe situatie in de regio te zoeken naar verdere mogelijkheden om praktische hulp te verlenen. Van meet af aan waren de drie Noord-Ierse leden van het Europees Parlement, Dr. I. Paisley, de heer J. Hume en de heer J. Nicholson, rechtstreeks bij dit initiatief betrokken. Een belangrijke conclusie van de task force was dat de Europese Unie er een duidelijk belang bij heeft dat het proces van vrede en verzoening zijn vaart niet verliest, en daar ook een vitale rol in dient te spelen, dit niet alleen ten bate van de meest getroffen regio, maar in ruimere zin ook in het voordeel van de hele Europese Unie.

Als gevolg van het verslag van deze task force besloot de Europese Raad in december 1994 in Essen dat het wenselijk was een speciaal steunprogramma voor vrede en verzoening in Noord-Ierland en de aangrenzende graafschappen van Ierland op te stellen. De regeringen van het Verenigd Koninkrijk en Ierland hebben dit programma (1995-1999) gezamenlijk uitgewerkt en de Commissie heeft het op 28 juli 1995 goedgekeurd. Uit de Structuurfondsen en het FIOV is voor de periode 1995-1997 300 miljoen ecu beschikbaar gesteld. In de beschikking van de Commissie werd nader bepaald dat tot 80 % van de financiële middelen was bestemd voor activiteiten in Noord-Ierland en niet minder dan 20 % voor activiteiten in de aangrenzende graafschappen, en dat voorts tenminste 15 % van het totaalbedrag moest worden besteed aan activiteiten in een grensoverschrijdende context.

1.3 Extra middelen

De Commissie is van mening dat het programma volgens plan wordt uitgevoerd en dat het een belangrijke bijdrage levert aan de instandhouding van de vrede en de bevordering van de verzoening, met name in het licht van de vorderingen bij de politieke onderhandelingen en van de sterk verbeterde veiligheidssituatie. Daarom heeft zij in het voorontwerp van begroting voor 1998 voorgesteld om voor 1998 een extra bedrag van 100 miljoen ecu voor het programma beschikbaar te stellen. Zij stelt nu voor het bedrag van 100 miljoen ecu voor 1998 ten laste te brengen van de nog niet aan de lidstaten toegewezen middelen

van de Structuurfondsen. Zij is voornemens voor te stellen het voor 1999 te verschaffen bedrag bijeen te brengen door te korten op andere door de Structuurfondsen ondersteunde programma's waarbij sprake is van een voortdurende onderbesteding. Onderstreept dient te worden dat onzekerheid over de verdere financiering tot grote bezorgdheid bij de betrokkenen ter plaatse leidt en veel van de positieve effecten van het programma weer ongedaan dreigt te maken. Elke onderbreking van de financiering zou de effectiviteit van veel acties sterk verminderen, vooral doordat kortere of onzekere contracten tot personeelsverloop zouden leiden en doordat de geldkraan zou worden dichtgedraaid wanneer de begunstigden nog maar net zijn begonnen waardevolle ideeën uit te werken en in praktijk te brengen.

2. DOELSTELLINGEN EN PRIORITEITEN

2.1 Doelstellingen

Aan de opstelling van het programma is een uitvoerig overlegproces voorafgegaan dat van invloed is geweest op de bepaling van het strategische doel en de strategische doelstellingen van het programma. In het programma wordt erop gewezen dat de allesoverheersende noodzaak om de vaart in het vredesproces te houden de drijfveer voor het programma vormt, en wordt beklemtoond dat het noodzakelijk is om als onderdeel van dit proces de sociaal-economische problemen aan te pakken.

Het strategische doel is dan ook als volgt omschreven: de voortgang naar een vreedzame en stabiele samenleving versterken en de verzoening bevorderen door stimulering van de economische ontwikkeling en vergroting van de werkgelegenheid, door bevordering van stads- en plattelandsvernieuwing, door ontwikkeling van de grensoverschrijdende samenwerking en door verbetering van de maatschappelijke integratie.

Aan de te ondernemen actie wordt nauwkeuriger richting gegeven door middel van twee strategische doelstellingen:

- de maatschappelijke integratie bevorderen van degenen die zich in de marge van het sociale en economische leven bevinden;
- de door het vredesproces geboden kansen benutten en tegemoetkomen aan de uit dat proces voortvloeiende behoeften om de economische groei te stimuleren en het sociale en economische herstel te bevorderen.

Er is duidelijk gemaakt dat de actie hoofdzakelijk zal worden toegespitst op die gebieden en bevolkingsgroepen die het ergst door het geweld zijn getroffen en de meest nijpende problemen ondervinden.

2.2 Prioriteiten

De verdeling van de financiële middelen over de subprogramma's is in overeenstemming met de fundamentele doelstellingen, en meer in het bijzonder met het belang van maatschappelijke integratie, die niet alleen een specifieke prioriteit is, maar ook een waarde vormt welke relevant is voor alle overige prioriteiten.

TABEL 1

MLN ECU

Subprogramma	Totale financiële middelen	% van het totaal
Werkgelegenheid	55,375	13,4
Stads- en Plattelandsvernieuwing	69,008	16,7
Grensoverschrijdende Ontwikkeling	66,633	16,2
Maatschappelijke Integratie	93,938	22,8
Investerings/Industriële Ontwikkeling	59,855	14,5
Partnerschappen (uitsluitend Noord-Ierland)	58,940	14,3
Technische Bijstand	8,621	2,1
Totaal	412,370	100,0

3. VOORTGANG VAN HET PEACE-PROGRAMMA

3.1 Administratieve tenuitvoerlegging van het programma

Het programma is een vindingrijk antwoord op de behoeften van Noord-Ierland en de aangrenzende graafschappen en ook de middelen voor de uitvoering van het programma zijn innovatief. Dit is te danken aan twee belangrijke aspecten van de aanpak, namelijk a) een gedecentraliseerde uitvoering en besluitvorming en b) het formele overleg dat voortdurend wordt gepleegd.

(a) Een van de belangrijkste kenmerken van het programma is de betrekkelijk gedecentraliseerde uitvoering: bijna 60 % van de totale bijstand wordt beheerd door andere instanties dan de overheid. Er zijn drie belangrijke kanalen.

Het eerste kanaal bestaat uit niet-gouvernementele en soortgelijke organisaties, en wel concreet de Intermediary Funding Bodies (IFB's - Bemiddelende Financieringsorganen) en de Sectoral Partners, die samen verantwoordelijk zijn voor circa 40 % van de steun. Vijf IFB's zijn uitsluitend in Noord-Ierland werkzaam en twee andere uitsluitend in de aangrenzende graafschappen, terwijl een achtste IFB een grensoverschrijdend karakter draagt. De IFB's zijn onafhankelijke organisaties met ervaring op het gebied van nauwe samenwerking met de doelgroepen van dit programma. De vier Sectoral Partners in Noord-Ierland zijn vergelijkbare organen, maar met betrekking tot dit programma hebben zij andere en iets directere banden met overheidsdepartementen of -diensten.

Het tweede kanaal is gebiedsgebonden. Het gaat om 26 District Partnerships in Noord-Ierland en zes door de County Council geleide Task Forces in de aangrenzende graafschappen, die bestaan uit vertegenwoordigers van plaatselijke belangen en verantwoordelijk zijn voor circa 17 % van de financiële middelen.

Overheidsdepartementen en -diensten vormen het derde kanaal, waarlangs circa 43 % van de financiële middelen wordt besteed, hoofdzakelijk ter ondersteuning van de economische ontwikkeling en de infrastructuur.

Deze mate van decentralisatie dient te worden vergeleken met bijvoorbeeld de opzet van het gecombineerd programmeringsdocument voor Noord-Ierland, dat het kader vormt voor de meer gecentraliseerde uitvoering van de hoofdmoot van het beleid inzake structurele bijstandsverlening, waarbij de besluitvorming grotendeels tot overheidsdepartementen en -diensten beperkt blijft.

(b) Een ander belangrijk kenmerk van het programma is dat voortdurend overleg wordt gepleegd. Het uitvoerige overleg in de voorbereidende fase heeft een vervolg gekregen door de oprichting van een Consultative Forum, dat bestaat uit vertegenwoordigers van een zeer breed scala van belangen in de in aanmerking komende gebieden. Dit forum kan rechtstreeks informatie verschaffen aan het Toezichtcomité via zijn medevoorzitters, die lid zijn van dat comité. Gebleken is dat het forum een ontmoetingsplaats is waar gegevens en meningen over alle aspecten van het programma worden verzameld om aan het Toezichtcomité te worden doorgegeven.

3.2 Ingediende en goedgekeurde aanvragen en uitgaven

Een groot aantal van de uitvoerende instanties moest speciaal worden opgericht of was niet vertrouwd met het beheer van middelen van de Structuurfondsen. Bovendien moesten passende regelingen worden getroffen voor de coördinatie tussen de verschillende instanties en voor de toepassing van adequate administratie- en boekhoudprocedures. Alle nodige regelingen zijn nu goed opgezet en functioneren op doeltreffende wijze. Zij zullen op grond van de resultaten van het onderzoek halverwege de looptijd in bepaalde opzichten worden verbeterd.

Het programma heeft tot een zeer groot aantal aanvragen uit de in aanmerking komende gebieden geleid, waaruit duidelijk blijkt dat het programma bekendheid geniet en op de behoeften van de bevolking is toegesneden. In de aangrenzende graafschappen zijn 1.400 aanvragen ontvangen, waarvan er meer dan 950 zijn geselecteerd. Uit Noord-Ierland zijn in totaal bijna 14.000 aanvragen binnengekomen, waarvan er meer dan 7.000 zijn goedgekeurd. Hoe snel het aantal ingediende en goedgekeurde aanvragen uit Noord-Ierland toenam, blijkt uit een vergelijking van de cijfers voor 1996 met die voor de eerste helft van 1997:

TABEL 2

Noord-Ierland	Ingediende aanvragen	Goedgekeurde aanvragen
1996	7 193	3 001
1ste helft 1997	6 467	4 226

Verwacht wordt dat het hoge aanvraagtempo zal doorgaan als extra middelen beschikbaar worden gesteld, aangezien meer dan 45 % van het in 1996 goedgekeurde aantal subsidies bestond in kleine subsidies voor de realisering van een basiscapaciteit, voor opleiding en voor projectontwikkeling. Voor een groot deel van de kleine subsidies geldt dat later een subsidie voor een volledig project zal worden aangevraagd: hieruit blijkt dat veel

waardevol werk nog maar pas is begonnen en dat verdere financiële middelen nodig zullen zijn om er zoveel mogelijk nut van te hebben en voltooiing mogelijk te maken. Gedeeltelijk als gevolg van wisselkoersveranderingen zijn nu reeds voor een aantal maatregelen meer middelen vastgelegd dan er waren uitgetrokken. Eind 1997 zullen de momenteel beschikbare middelen aan initiatiefnemers van projecten zijn toegewezen en het is duidelijk dat meer geld nodig zal zijn om aan de bestaande en de toekomstige vraag te kunnen voldoen en zo volledig gebruik te maken van de mogelijkheden die het programma biedt om op doeltreffende wijze op de ter plaatse bestaande behoeften en kansen in te spelen.

In de periode tot eind 1996 bedroegen de totale uitgaven in het kader van het programma (nationale en communautaire uitgaven) 29 miljoen ecu en de raming voor 1997 in het door het Toezichtcomité goedgekeurde lopende financieringsplan bedraagt 202 miljoen ecu. 1997 zal het eerste volledige jaar zijn waarin voor alle subprogramma's goedgekeurde projecten worden uitgevoerd en dit zal een aanzienlijke versnelling van de uitgaven tot gevolg hebben. Voor de in de periode 1995-1997 goedgekeurde projecten zullen in de periode 1998-1999 nog uitgaven worden gedaan ten belope van 182 miljoen ecu.

3.3 Vastleggingen en betalingen door de Structuurfondsen

Het niveau van de vastleggingen en betalingen door de Structuurfondsen is de andere elementaire maatstaf voor de voortgang van het programma.

Op 9 oktober 1997 was de stand van zaken ten aanzien van de feitelijke en de verwachte vastleggingen en betalingen door de Structuurfondsen als volgt:

VASTLEGGINGEN EN BETALINGEN DOOR DE EG

TABEL 3

mln ecu

VASTLEGGINGEN	Totaal	EFRO	ESF	EOGFL	FIOV
Cumulatief tot 9.10.1997	123,47	67,13	46,28	9,40	0,66
Nog in 1997 uit te voeren	109,75	61,87	40,75	6,79	0,34
Totaal eind 1997	233,22	128,99	87,04	16,19	1,00
1998-1999	68,52	19,54	42,31	6,23	0,45
TOTAAL	301,74	148,53	129,34	22,41	1,45

BETALINGEN	Totaal	EFRO	ESF	EOGFL	FIOV
Cumulatief tot 9.10.1997	97,85	53,70	36,41	7,41	0,33
Nog in 1997 uit te voeren	67,99	34,97	32,53	0,00	0,49
Totaal eind 1997	165,84	88,68	68,93	7,41	0,82
Na 1997	135,90	59,86	60,41	15,00	0,63
TOTAAL	301,74	148,53	129,34	22,41	1,45

Weliswaar zullen alle thans beschikbare nationale en Europese middelen in de periode 1995-1997 door de uitvoerende instanties volledig worden toegewezen, maar deze middelen zullen in die periode niet volledig worden besteed, zodat de 300 miljoen ecu aan steun uit de Structuurfondsen die in totaal beschikbaar is, pas later in de looptijd van het programma door de Commissie volledig zal worden vastgelegd en betaald.

3.4 Additionaliteit

Nog een punt van zorg bij de uitvoering van het programma, waaraan uitdrukking is gegeven door het Consultative Forum en door veel andere belanghebbende partijen, is dat het additionele karakter van het programma naar behoren dient te zijn gewaarborgd. De Commissie besteedt aan dit punt van zorg de nodige aandacht.

In het programma is bepaald dat de uitgaven in het kader van het programma een volledig additioneel karakter dienen te dragen ten opzichte van de uitgaven die in de in aanmerking komende gebieden moeten worden gedaan in het kader van het Gecombineerd Programmeringsdocument (GPD) voor Noord-Ierland, het Communautair Bestek (CB) voor Ierland en de programma's in het kader van de communautaire initiatieven. Uit de door de Britse autoriteiten bij de Commissie ingediende jaarlijkse uitgavenstaten blijkt dat aan de additionaliteitsvoorwaarde is voldaan. Wat de aangrenzende graafschappen betreft, heeft het Ministerie van Financiën in samenwerking met de vakministeries de gegevens over de Ausgangssituatie verstrekt ten opzichte waarvan de inachtneming van het additionaliteitsbeginsel is aangetoond. De Commissie zal er zich in samenwerking met het Ministerie van Financiën en de Border Regional Authority van blijven vergewissen dat aan het additionaliteitsvereiste wordt voldaan.

3.5 Effecten van het programma

Het algehele effect van het programma is duidelijk en belangrijk. Het programma draagt ertoe bij dat eerder voor maatschappelijke en politieke betrokkenheid dan voor geweld wordt gekozen. Het geeft cruciale morele en financiële steun aan degenen die op zoek zijn naar punten van overeenstemming, en het leidt tot praktische vormen van samenwerking om die punten van overeenstemming te gebruiken voor de opbouw van een betere samenleving. Om deze redenen is voortzetting van de steun zozeer van levensbelang: de

overgrote meerderheid van de bevolking van de regio wil vrede en dit programma helpt hen die te bereiken.

Deze steun voor vooruitgang naar vrede functioneert als volgt.

Hij bevordert integratie.

Als de actie wordt gericht op mensen die zijn gemarginaliseerd, wordt de vervreemding kleiner en nemen daardoor ook de steun en de mogelijkheden voor geweld af.

Ook kan zich bij de mensen het gevoel ontwikkelen dat het hun initiatief is doordat ideeën voor actie in wezen van henzelf afkomstig zijn in plaats van hun te worden aangereikt. Als via een aanpak van onderop de basis bij een ander wordt betrokken, heeft iedereen er meer belang bij om te pogen vooruit in plaats van achteruit te gaan.

Bovendien heeft het beleid om de mensen ter plaatse zoveel mogelijk bij het hele beheers- en uitvoeringsproces te betrekken ook een aanzienlijke overdracht van verantwoordelijkheid met zich gebracht. Het niveau van de besluitvorming is dichter gebracht bij mensen die er vroeger buiten werden gehouden.

Hij bevordert consensus in plaats van confrontatie.

Integratie en betrokkenheid zijn bevorderlijk voor nieuwe benaderingen van de besluitvorming en het oplossen van geschillen. Om een doel te kunnen bereiken is het nodig naar overeenstemming te streven. Samenwerking ondanks verschillen van mening is onontbeerlijk voor het oplossen van praktische problemen. Confrontatie is gewoonlijk contraproductief. In een regio waar te weinig mogelijkheden zijn geweest om samen te werken, heeft het Peace-programma gezorgd voor belangrijke structuren en stimulansen die de samenwerking hebben bevorderd. De meest opmerkelijke demonstratie daarvan wordt gevormd door de District Partnerships.

Zo kunnen de mensen rechtstreeks waarnemen wat het nut is van een stabiele samenleving en van argumentatie en overleg voor het bijleggen van geschillen in plaats van andere, meer destructieve methoden.

Hij zorgt voor een Europese dimensie.

De Europese betrokkenheid helpt verandering in de situatie te brengen doordat steun wordt verleend voor de uitvoering van acties in een nieuw en onafhankelijk kader dat als onpartijdig en neutraal wordt ervaren. Deze betrokkenheid bevordert en schept kansen voor benaderingen en activiteiten die ook de ontwikkeling van de Unie zelf kenmerken: maatschappelijke integratie, partnerschap en dialoog, gemeenschappelijke belangen onderkennen en samenwerken om een gemeenschappelijk doel te bereiken. Daarbij vallen met name twee belangrijke ontwikkelingen op. De rol van het maatschappelijk middenveld is sterk uitgebreid doordat het programma op integratie is gericht en niet-gouvernementele organisaties de gelegenheid biedt een actieve bijdrage aan verandering en ontwikkeling te leveren. Daarnaast fungeren de District Partnerships als model voor plaatselijke samenwerking: politieke vertegenwoordigers van alle strekkingen laten in het belang van hun gemeenschappen hun meningsverschillen over andere aangelegenheden terzijde. De Northern Ireland Council for Voluntary Action (Noord-Ierse Raad voor Vrijwilligerswerk) vat de aanpak als volgt samen: "De Europese Gemeenschap heeft tot

doel vertrouwen, samenwerking en partnerschap tussen vroegere vijanden te bewerkstelligen. Het speciale steunprogramma voor vrede en verzoening is een microversie van dat centrale thema. Van alle programma's die de Europese Unie in Noord-Ierland en de aangrenzende graafschappen heeft opgezet, is dit het meest Europese. Nooit eerder heeft de Unie zo specifiek in haar regio's gedemonstreerd waar haar kernwaarden op neerkomen."

4. ONDERZOEK HALVERWEGE DE LOOPTIJD

4.1 Voortgang halverwege de looptijd onderzocht

In het voorgaande is de tot dusver bij de uitvoering van het programma gemaakte voortgang samengevat. Deze voortgang wordt nu bekeken via het verplichte formele onderzoek halverwege de looptijd, dat een van de belangrijkste taken van het Toezichtcomité is, welk Comité de gang van zaken in het oog moet houden en alle nodige aanpassingen moet verrichten. Daartoe wordt het Toezichtcomité bijgestaan door het **Consultative Forum**, dat verslag heeft uitgebracht over de uitvoering, het effect en de opzet en toekomst van het programma. Voorts zijn consultants ingeschakeld voor een **evaluatie halverwege de looptijd**. Hun verslag is toegelicht en besproken in twee speciale vergaderingen van het Comité. In een speciale vergadering later dit jaar zal het Toezichtcomité naar verwachting besluiten nemen om het onderzoek halverwege de looptijd af te ronden.

Uit de raadpleging van aanvragers, begunstigen en andere belanghebbenden door het **Consultative Forum** is gebleken dat, hoewel er op het gebied van coördinatie en cohesie aspecten waren die moesten worden aangepakt, het programma in het algemeen gesproken goed was ontvangen en werd geacht een werkelijk effect te kunnen sorteren. Met name de versterking van de plaatselijke democratie en besluitvorming werd beschouwd als het duidelijkste en meest succesvolle effect op de vrede en verzoening tot nog toe. Tenslotte wees het forum erop dat het programma ondanks zijn innovatieve karakter en het doel dat ermee wordt beoogd, niet in de plaats kan komen van een zinvol politiek proces en dat het effect ervan veel groter zou zijn als een dergelijk proces doorgang zou vinden.

In het **verslag over de evaluatie halverwege de looptijd**, die betrekking had op het functioneren van het programma tot eind 1996, wordt gewezen op het grote aantal aanvragen en op het feit dat het opzetten van de uitvoeringsmechanismen enige tijd vergde als gevolg van het complexe en bijzondere karakter en de mate van decentralisatie van het programma, en wordt met betrekking tot de operationele doeltreffendheid over het geheel genomen geconcludeerd dat met behulp van de uitvoeringsmechanismen op doeltreffende wijze vooruitgang naar aanwending van de middelen was geboekt. De consultants hebben aanvragers geënquêteerd en gebleken is dat gemiddeld 69 % van hen vond dat de financieringsinstanties een behoorlijke of zeer behoorlijke prestatie hadden geleverd. Terwijl bij het vredesproces werd gezocht naar nieuwe en meer productieve manieren om vooruitgang te boeken, was 88 % van mening dat dit programma nu nog meer noodzakelijk was dan toen het op gang werd gebracht. In brede kring werd gevonden dat ook zonder een stabiele vrede met de verzoeningsinspanningen moest worden doorgegaan en 76 % van de aanvragers beweerde dat hun projecten een direct effect op de verzoening zouden hebben. Het verslag laat zien dat in Noord-Ierland de middelen daadwerkelijk naar de meest kansarme gebieden gaan en ook dat beide gemeenschappen op billijke wijze worden behandeld. In dit stadium bestaan de effecten hoofdzakelijk in voordelen die aan

de gevolgde werkwijze te danken zijn: zo zijn bijvoorbeeld de in het kader van het programma gehanteerde procedures en handelwijzen bedoeld om integratie en deelneming te stimuleren en zo de maatschappelijk integratie te bevorderen. Vooral de District Partnerships zijn gemeenschapsoverschrijdende multisectorale instanties die samenwerking en consensus vergemakkelijken. Er worden geen wijzigingen van maatregelen of verschuivingen van middelen binnen het programma voorgesteld. In het verslag wordt erop gewezen dat een aanzienlijk aantal aanvragen op goedkeuring wacht: voor sommige subprogramma's waren reeds eind 1996 te veel aanvragen ingediend. Tenslotte formuleerden de consultants verschillende aanbevelingen om de coördinatie, het toezicht en de complementariteit te verbeteren.

4.2 Aanpak van de Commissie ten aanzien van het onderzoek halverwege de looptijd

De Commissie zal zich bij haar aanpak van het onderzoek halverwege de looptijd en van de tweede fase van het programma met name laten leiden door de volgende overwegingen.

De Commissie is van mening dat het strategische doel van het programma, namelijk bij te dragen tot de vooruitgang naar een vreedzame en stabiele samenleving en tot de verzoening, gerechtvaardigd blijft. De ervaring leert dat aan de financieringsinstanties en de initiatiefnemers van projecten meer uitleg moet worden gegeven over het verband dat dient te bestaan tussen een bepaald project en het bevorderen van vrede en verzoening. Initiatiefnemers van projecten en financieringsinstanties moeten een duidelijk antwoord kunnen geven op de vraag "hoe draagt mijn/het door mij ondersteunde project bij tot het bevorderen van vrede en/of verzoening?".

Hoewel de basisstructuur van zeven subprogramma's ongewijzigd zal blijven, is het onderzoek halverwege de looptijd een gelegenheid om de maatregelen binnen de subprogramma's nader te bekijken met het oog op voortzetting van die maatregelen die het best aan de doeleinden van het programma beantwoorden, daarbij rekening houdend niet alleen met de inhoud van de ondersteunde acties, maar ook met de procedures en processen die kenmerkend zijn voor de verschillende maatregelen. Zo nodig zullen bestaande maatregelen worden geschrapt of samengevoegd en nieuwe maatregelen worden toegevoegd. De resultaten van dit onderzoek halverwege de looptijd zullen als leidraad worden gebruikt bij de toewijzing van middelen voor de tweede fase van het programma.

Bij de beoordeling van de prestaties van de drie distributiekkanalen voor de steun (overheidsdepartementen en -diensten, Intermediary Funding Bodies (IFB's) en gebiedsgebonden instanties zoals de District Partnerships en de door de County Council geleide Task Forces) zal aandacht worden besteed niet alleen aan de vraag of deze distributiekkanalen doeltreffend functioneren, maar ook aan de mate waarin hun werkwijze open en op integratie gericht is. Om overlapping te voorkomen en voor de nodige coördinatie en samenwerking te zorgen is bovendien een duidelijker omschrijving nodig van de taken en verantwoordelijkheden van enerzijds de sectorale uitvoerende instanties zoals de overheidsdepartementen en de IFB's, en anderzijds de gebiedsgebonden instanties zoals de District Partnerships en de Task Forces. Tenslotte dienen de voor de aanvragen geldende eisen en procedures opnieuw te worden bezien om tot vereenvoudiging en bekorting van termijnen te komen waar dat maar mogelijk is.

De consultants hebben in hun evaluatieverslag verschillende aanbevelingen ter verbetering van het toezicht en de evaluatie en van de coördinatie en de complementariteit geformuleerd. De Commissie gaat ervan uit dat deze aanbevelingen zullen worden bestudeerd en uitgevoerd en met name dat, overeenkomstig het vermeldde in het document over het programma, een alomvattende database over alle in het kader van dit initiatief ondersteunde projecten zal worden samengesteld en ter beschikking van het publiek zal worden gesteld.

De Commissie betuigt haar dank voor de bijzondere bijdrage die aan het onderzoek halverwege de looptijd is geleverd door de Noord-Ierse leden van het Europees Parlement, Dr. I. Paisley, de heer J. Hume en de heer J. Nicholson, die in een verslag een zorgvuldige analyse van de tot nog toe opgedane ervaring hebben gemaakt en constructieve voorstellen voor de tweede fase van het programma hebben gedaan.

5. VOORTZETTING VAN HET PROGRAMMA

5.1 Politieke context

De politieke context waarin het programma ten uitvoer wordt gelegd, is de laatste maanden sterk verbeterd. Op het niveau van de betrokken bevolkingen hebben de besluiten van de Oranje Orde over de route van verschillende in de zomer van 1997 gehouden parades de conflictsituatie sterk in omvang gereduceerd. Het besluit van het IRA om zijn staakt-het-vuren te vernieuwen, gevoegd bij het bestaande staakt-het-vuren van de loyalistische paramilitaire organisaties, verandert de situatie en maakt het mogelijk alle aandacht en inspanningen toe te spitsen op het bereiken van een politieke regeling. Gesteund en aangemoedigd door de Britse en de Ierse regering, stellen politieke partijen in Noord-Ierland krachtige pogingen in het werk om een alomvattende politieke regeling tot stand te brengen. Er is een aanvang gemaakt met wezenlijke politieke onderhandelingen met het doel tegen mei 1998 een akkoord te bereiken. Dit akkoord zou aan de mensen ten noorden en ten zuiden van de grens worden voorgelegd in twee referenda, zodat een historische overeenkomst zou worden aangeboden aan alle bewoners van het Ierse eiland.

5.2 De noodzaak van het programma

In de politieke situatie zijn er tekenen van hoop te bespeuren, maar het is duidelijk dat gedragingen en gewoonten ingrijpende veranderingen zullen moeten ondergaan wil de vrede kunnen voortduren en een solide basis voor een politieke regeling kunnen worden gelegd. De bijdrage die het programma hieraan levert, wordt almaar belangrijker.

Om de variatie en het effect van de via het programma ondersteunde activiteiten te illustreren worden in bijlage 1 enkele voorbeelden gegeven van projecten waarvoor steun is verleend. Deze projecten vormen een demonstratie van de aspecten die zo kenmerkend voor het programma zijn geworden, waaronder: een doorzichtige en op integratie gerichte benadering van de besluitvorming over beleid en activiteiten; nadruk op plaatselijke inbreng van onderop die de betrokkenen meer het gevoel geeft dat het om hun programma gaat; aandacht voor het belang van partnerschap en van het streven naar consensus; het via decentralisatie en betrokkenheid geven van macht aan nieuwe niveaus van de maatschappij; een veeleer op praktische vorderingen dan op principiële kwesties toegespitste aanpak; gebruikmaking van dit alles om een nieuwe benadering van het streven naar vrede en verzoening te bevorderen.

De door het programma geleverde bijdrage mag niet worden onderschat. De handel en wandel van veel mensen is erdoor veranderd, wat heeft geleid tot nieuwe en betere manieren om met elkaar om te gaan.

5.3 Waaronder de steun van de Europese Unie moet worden voortgezet

De steun van de Europese Unie voor dit programma is een centrale factor.

De mensen die een vredelievende en op samenwerking gebaseerde maatschappij willen opbouwen, hebben hulp nodig. Een absoluut doorslaggevend element van die hulp wordt gevormd door de Europese steun en solidariteit via het Peace-programma. Het succes dat Europa in de afgelopen 50 jaar bij het overwinnen van zijn verdeeldheid heeft geboekt, is een belangrijk voorbeeld. Bovendien wordt de Europese steun gezien als neutraal en onafhankelijk (als geld zonder kleur), en daardoor bereikt deze steun mensen die zich er anders buiten zouden houden.

Er is gesteld dat het geniale van het Plan-Schuman was dat nood een beleid heeft opgeleverd, dat krachtige positieve energie is onttrokken aan potentieel destructieve elementen. Het kader en de middelen die Europa verschaft, maken in Noord-Ierland en de aangrenzende graafschappen positieve en creatieve krachten vrij en bereiden zo de weg voor een betere toekomst voor alle mensen in die regio's.

De Commissie is van mening dat het verhaal dat over dit programma te vertellen valt, op zichzelf al een van de resultaten ervan is. Het is het verhaal van een Europees succes: met gebruikmaking van EU-fondsen helpt dit programma een langdurig en bloedig conflict veel dichterbij een oplossing te brengen, en door velen wordt de betekenis van deze bijdrage erkend. Van uitsluitend eenrichtingsverkeer is echter geen sprake: velen van degenen die bij dit programma zijn betrokken, zijn van plan actief bij te dragen aan de uitwisseling van ervaringen met deelnemers aan elders met EU-steun ontplooiende activiteiten, om zo ook andere regio's te laten profiteren van de ervaring die wordt opgedaan bij een programma dat buitengewoon is door de nadruk die wordt gelegd op de bestrijding van sociale uitsluiting, en door de zeer sterk gedecentraliseerde wijze van uitvoering.

5.4 Conclusie

Bij wijze van conclusie kan worden gesteld dat het grote aantal aanvragen, het vermogen van de uitvoerende instanties om de financiële middelen op doeltreffende wijze te verdelen en bovenal de bijdrage die dit programma kan leveren aan de instandhouding van de vrede en de bevordering van de verzoening in Noord-Ierland en de aangrenzende graafschappen (en via de overdracht van ervaringen ook elders) voortzetting van de EU-steun op het huidige niveau in 1998 en verdere steunverlening in 1999 rechtvaardigen.

BIJLAGE 1

Voorbeelden van activiteiten

De variatie en het effect van de via het programma ondersteunde activiteiten kunnen worden geïllustreerd met enkele voorbeelden van ondersteunde projecten.

Bedrijven en werkgelegenheid

Met het project Worktrain Ballymena worden beroepsonderwijs en -opleiding verschaft in een zeer kansarm gebied waar de werkloosheid meer dan 18 % bedraagt. Het project is erop gericht te garanderen dat degenen die een opleidingscursus voltooiën, een niveau bereiken dat hoog genoeg is om door Sainsburys stores te worden uitgenodigd voor een interview als zich een passende vacature voordoet. De plaatselijke bevolking is er erg trots op dat dit werkgelegenheidsinitiatief in hun wooncomplex onderdak heeft gekregen. Paramilitaire propaganda is vrijwillig van de muur van het gebouw verwijderd door degenen die deze erop hadden aangebracht.

The Nerve Centre in Londonderry biedt aan jongeren en langdurig werklozen opleidingscursussen aan op het gebied van de productie in de multi-mediasector. Beoogd wordt kansarmen door middel van een voltijdscursus van 18 maanden in de gelegenheid te stellen te profiteren van de nieuwe kansen op werk die de technologie van de interactieve media biedt.

De Magherafelt Women's Group is erin geslaagd financiële steun te verkrijgen voor de uitvoering van een goed onderbouwd innovatief projectvoorstel dat zich richt op 24 vrouwen uit beide delen van de gemeenschap van Rural South Derry. Dit op de plaatselijke gemeenschap gebaseerde bedrijfsinitiatief betreft het vervaardigen en herstellen van meubels. De bedoeling is een sterk bedrijf op coöperatieve grondslag met belangrijke uitvoermogelijkheden tot stand te brengen. Een integrerend deel van dit proces zal zijn de vrouwen de gelegenheid te geven problemen op het gebied van de betrekkingen tussen beide delen van de gemeenschap rechtstreeks aan te pakken en erover na te denken welke invloed deze problemen op hun dagelijks leven uitoefenen en hoe zij ook hun toekomstige zakelijke bedrijvigheid in gevaar zouden kunnen brengen.

In het kader van een rentesubsidieregeling zijn voor een periode van vijf jaar subsidies ten belope van 4 % per jaar verstrekt voor in aanmerking komende leningen. De beschikbare middelen waren bij lange na niet toereikend om op alle in aanmerking komende voorstellen te kunnen ingaan. In Noord-Ierland, dat meer dan 80 % van de beschikbare middelen heeft ontvangen, geldt voor meer dan 60 % van de goedgekeurde projecten dat deze betrekking hebben op bedrijven met minder dan 50 werknemers, worden uitgevoerd in een kansarm gebied en/of bijdragen tot de concurrentiekracht, innovatie en de groei van de uitvoer. Een en ander kan in Noord-Ierland in totaal 7.700 banen opleveren. Van deze nieuwe banen zal bijna 75 % in kansarme gebieden worden geschapen.

Maatschappelijke integratie

De organisatie WAVE verschaft zorg en hulp aan iedereen die door het geweld dierbaren heeft verloren of getraumatiseerd is geraakt, ongeacht wat de religieuze, culturele of politieke opvattingen van de betrokkene zijn. Deze organisatie komt op voor het respect voor het leven en wil begrip kweken voor verschillen, die als een verrijking en niet als een bedreiging worden beschouwd. WAVE wil laten zien dat er andere manieren dan het gebruik van geweld zijn om verschillen van mening op te lossen en zoekt voortdurend naar creatieve manieren om problemen die tot verdeeldheid zouden kunnen leiden, uit de wereld te helpen.

An Crann/The Tree vergemakkelijkt het vredesproces op lokaal niveau met behulp van een serie op de gemeenschap gebaseerde initiatieven op kunstgebied waarbij persoonlijke ervaringen met sectarische conflicten worden vastgelegd.

Een Development Trust in een stedelijk gebied verschaft aan een klein aantal voormalige gevangenen een opleiding van hoge kwaliteit waarbij de betrokkenen ervaring opdoen bij werk met jongeren en in gemeenschapsverband. De deelnemers krijgen de nodige steun om zoveel mogelijk van deze kans te kunnen profiteren. Het gaat om een proefproject en van de opgedane ervaring zal gebruik worden gemaakt bij het opzetten van acties voor veel grotere aantallen huidige en toekomstige voormalige gevangenen.

Er is steun verleend voor allerlei activiteiten van en organisaties voor vrouwen. Het betreft onder meer: plaatselijke groepen zoals Women on Rural Development (Armagh) en de Waterside Women's Group (Londonderry); Women's News, een zich op publicatieactiviteiten toeleggende groep waaraan steun is verleend voor de ontwikkeling van haar project en voor de aanwerving van een veldwerker voor het leggen van contacten met vrouwengroepen; en groeperingen die grensoverschrijdende projecten opzetten, zoals de Federation of Women's Institutes en de Irish Countrywomen's Association.

Met het project Parents and Kids Together wordt beoogd relaties tussen kinderen en ouders uit beide traditionele gemeenschappen in Lurgan te bevorderen. Kinderen in de leeftijdsgroep van 5-10 jaar krijgen een begeleiding die verder gaat dan het helpen leggen van contacten, zodat zij opgroeien met een beter begrip van de samenleving waarin zij leven. De ouders worden actief bij het stimuleren van begrip en verzoening betrokken, waardoor in alle delen van de stad hele gezinnen hun meningen herzien.

Het initiatief van een van de IFB's, namelijk de Northern Ireland Voluntary Trust, is bijzonder interessant. De NIVT heeft via een bemiddelingsnetwerk deelnemers aan verschillende projecten samengebracht om, als in de zomermaanden sprake was van conflicten en onrust, toch de betrekkingen tussen de gemeenschappen in stand te houden en een tegenwicht te bieden aan de krachten die het leven ontregelden.

Grensoverschrijdende samenwerking

Tot de grensoverschrijdende projecten waarvoor steun wordt verleend, behoort de heraanleg van Aghalane Bridge en de toegangswegen, waardoor handel, toerisme en sociale contacten zullen worden vergemakkelijkt. Andere dergelijke projecten hebben betrekking op allerlei zakelijke en culturele contacten en op samenwerking tussen overheidsinstanties.

Mulmuf is een kleine particuliere fabrikant van uitlaatpijpen in het graafschap Sligo en is een van de leveranciers van F.G. Wilson in Larne, een bedrijf dat zijn omzet wil gaan verdubbelen in het kader van een joint venture-overeenkomst met Caterpillar Corporation. Financiële steun heeft Mulmuf in staat gesteld snel in uitbreiding van zijn productie te investeren en extra arbeidskrachten in dienst te nemen.

Er is steun verleend voor een innovatief gemeenschaps- en grensoverschrijdend project waarbij zes scholen zijn betrokken. Het project heeft tot doel de kinderen bij allerlei gezamenlijke activiteiten te betrekken, de kinderen en gemeenschappen kennis te laten maken met andere Europese kinderen en culturen en bij een en ander gebruik te maken van de meest recente informatietechnologie.

Aangrenzende graafschappen

In de aangrenzende graafschappen verleent FM Cleaning Systems gespecialiseerde schoonmaakdiensten op contract aan huishoudens en handel en industrie. Het bedrijf is in 1994 opgericht door een gehandicapte en heeft nu 17 werknemers in dienst. De ontvangen subsidies zullen het in staat stellen zijn activiteiten uit te breiden door alleenverkoper van milieuvriendelijke schoonmaaksystemen te worden. De eigenaar van het bedrijf acht het gezien zijn eigen ervaring als werkzoekende gehandicapte zijn plicht werk te verschaffen aan langdurig werklozen.

Het Graafschap Leitrim is het sociaal en economisch zwakste graafschap van de Republiek. Aan het County Leitrim Partnership is steun verleend voor diverse acties, die onder meer betrekking hebben op voorzieningen op het gebied van kinderbescherming, bevordering van de betrokkenheid van vrouwen bij de ontwikkeling, en de oprichting van een multifunctioneel ontwikkelings- en onderwijscentrum, dat vooral van belang zal zijn voor de begeleiding van vroege schoolverlaters en voor het volwassenenonderwijs.

Er is steun verleend aan een groep die de taak op zich heeft genomen het aantal voormalige gevangenen die niet bij een van de grote paramilitaire organisaties waren betrokken, en hun behoeften te bepalen. De groep wil persoonlijk en praktische hulp bieden via dienstverlening waarvan alle voormalige gevangenen gebruik zullen kunnen maken.

Activiteiten als deze komen niet op de voorpagina van kranten of op het TV-scherf, maar zij illustreren wel het vermogen van het programma om impulsen te geven voor een zeer breed scala van activiteiten die bijdragen tot de economische en sociale ontwikkeling of tot het aanpakken van de gevolgen van het conflict.

ISSN 0254-1513

COM(97) 642 def.

DOCUMENTEN

NL

01 03 04 13

Catalogusnummer : CB-CO-97-667-NL-C

ISBN 92-78-28437-8

Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen
L-2985 Luxemburg